

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ - ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ
στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
με τίτλο «Μείωση ασφαλιστικών εισφορών και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 1

Αντικατάσταση του άρθρου 39 του ν. 4387/2016

Αντικαθίσταται το άρθρο 39 του ν. 4387/2016 (Α' 85) που έχει ως εξής:

«Άρθρο 39

Εισφορές αυτοπασχολουμένων και ελεύθερων επαγγελματιών

1. α. Από 1.1.2017, το ποσοστό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς για τον κλάδο κύριας σύνταξης, που καταβάλλουν τα πρόσωπα, παλαιοί και νέοι ασφαλισμένοι κατά τη διάκριση του Ν. 2084/1992, τα οποία υπάγονται ή θα υπάγονταν, σύμφωνα με τις γενικές ή ειδικές καταστατικές διατάξεις, όπως ίσχυαν ως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, στην ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε., ανέρχεται μηνιαίως σε ποσοστό 20%.

β. Ειδικά για τα πρόσωπα, παλαιούς και νέους ασφαλισμένους κατά τη διάκριση του Ν. 2084/1992, τα οποία υπάγονται ή θα υπάγονταν, σύμφωνα με τις γενικές ή ειδικές καταστατικές διατάξεις, όπως ίσχυαν ως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, στην ασφάλιση του Ε.Τ.Α.Α., καθώς και για τους ποσοστό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς για τον κλάδο κύριας σύνταξης ανέρχεται μηνιαίως σε 17% ποσοστό 14% για τα πρώτα δύο (2) έτη από την πρώτη τους υπαγωγή στην ασφάλιση, σε ποσοστό 17% ποσοστό 14% για τα πρώτα δύο (2) έτη από την πρώτη τους υπαγωγή στην ασφάλιση, σε ποσοστό 20% για τα επόμενα τρία (3) έτη και σε ποσοστό 20% για το διάστημα μετά το 5ο έτος της υπαγωγής τους στην ασφάλιση.

2. Τα ως άνω ποσοστά υπολογίζονται επί του μηνιαίου εισοδήματος, όπως αυτό καθορίζεται με βάση το καθαρό φορολογητέο αποτέλεσμα, από την άσκηση δραστηριότητά τους κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος.

Από 1.1.2018 και εντεύθεν, τα ως άνω ποσοστά υπολογίζονται επί του μηνιαίου εισοδήματος, όπως αυτό καθορίζεται με βάση το φορολογητέο αποτέλεσμα από την άσκηση της δραστηριότητάς τους κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος, σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, όπως εκάστοτε ισχύει, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται οι καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές. Ειδικά, για το έτος 2018, η ασφαλιστική εισφορά υπολογίζεται επί του 85% του ως άνω φορολογητέου αποτελέσματος.

Ως ετήσιο εισόδημα των προσώπων που είναι μέλη προσωπικών εταιριών νοείται, για τη δραστηριότητά τους αυτή και για την εφαρμογή του παρόντος, το γινόμενο του πολλαπλασιασμού των συνολικών πεντε (5) πρώτα έτη ασφάλισης αποτελεί ασφαλιστική οφειλή υπολογιζόμενη επί του μηνιαίου εισοδήματος, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, προσαυξανόμενου κατά τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του παρόντος.

Στην περίπτωση των ασφαλισμένων της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του παρόντος, το συνολικό ποσό που υπολείπεται του ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς κατά τα πέντε (5) πρώτα έτη ασφάλισης αποτελεί ασφαλιστική οφειλή υπολογιζόμενη επί του μηνιαίου εισοδήματος, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, προσαυξανόμενου κατά τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του παρόντος.

Η οφειλή εξιφλείται κατά 1/5 κατ' έτος για τα έτη κατά τα οποία το καθαρό φορολογητέο αποτέλεσμα, από την άσκηση δραστηριότητας του ασφαλισμένου κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος, υπερβαίνει

το ποσό των δεκαοκτώ χιλιάδων (18.000) ευρώ. Σε κάθε περίπτωση η οφειλή εξοφλείται εξ ολοκλήρου μέχρι και τη συμπλήρωση δεκαπέντε (15) ετών ασφάλισης.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης εξειδικεύονται τα ειδικότερα θέματα όσον αφορά στους κανόνες προσδιορισμού της βάσης υπολογισμού εισφορών ανά επαγγελματική δραστηριότητα, καθώς και τον τρόπο είσπραξης.

Οι ασφαλισμένοι με αίτησή τους, που υποβάλλεται στον ΕΦΚΑ οποτεδήποτε, μπορούν να επιλέξουν τα ως άνω ποσοστά να υπολογίζονται επί ανώτερης βάσης υπολογισμού από εκείνη που προκύπτει βάσει του μηνιαίου εισοδήματός τους, όπως αυτό καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου. Στην περίπτωση αυτή το ύψος της βάσης υπολογισμού, ο κλάδος υπέρ του οποίου θα εισφέρει, καθώς και το χρονικό διάστημα εφοριμογής της επιλέγεται από τους ασφαλισμένους με την ως άνω αίτησή τους, με την επιφύλαξη για το ανώτατο όριο ασφαλιστέου μηνιαίου εισοδήματος.

Στην επιφύλακτη δεν εφαρμόζεται η ρύθμιση του άρθρου 98 του παρόντος νόμου.

Στην περιπτωση αυτή δεν εφαρμοζεται αρχικά της περιπτωσης που έχει σημειωθει στην παραπάνω παραγραφη.
Η εφαρμογή της νέας βάσης υπολογισμού αρχίζει από την πρώτη του επόμενου μήνα υποβολής της αίτησης και παύει να ισχύει και πριν τη παρέλευση του ορισθέντος σύμφωνα με τα ανωτέρω χρονικού αίτησης, αυτοδικαίως, οποτεδήποτε προκύψει ανώτερη βάση υπολογισμού βάσει του μηνιαίου διαστήματος αυτοδικαίως, εισοδήματος σε σχέση με την επιλεγέσσα, καθώς και από τον επόμενο μήνα από την ανάκληση της αίτησης εισοδήματος σε σχέση με την επιλεγέσσα, καθώς και από τον επόμενο μήνα από την ανάκληση της αίτησης ή την υποβολή νέας αίτησης εκ μέρους του ασφαλισμένου. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της διάταξης αυτής.

3. Η μηνιαία ελάχιστη βάση υπολογισμού επί της οποίας υπολογίζεται το εκάστοτε προβλεπόμενο ποσοστό εισφοράς καθορίζεται με βάση το ποσό που αντιστοιχεί στον κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.

Ειδικά στην περίπτωση εφαρμογής της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου η ως άνω ελάχιστη μηνιαία βάση υπολογισμού αντιστοιχεί στο 70% επί του εκάστοτε προβλεπόμενου κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.

Το υπόλοιπο της διαφοράς που προκύπτει από την καταβολή της μειωμένης, κατά το προηγούμενο εδάφιο της παραγράφου αυτής, εισφοράς σε σχέση με την προβλεπόμενη στο πρώτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου αποτελεί ασφαλιστική οφειλή η οποία εξοφλείται σύμφωνα με την παράγραφο 2.

Στις περιπτώσεις ελεύθερου επαγγελματία ή αυτοπασχολούμενου που απασχολείται παράλληλα ως μισθωτός σε καθεστώς μερικής απασχόλησης, η κατά το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου μηνιαία ελάχιστη βάση υπολογισμού διαμορφώνεται αφού αφαιρεθούν οι αποδοχές της μερικής απασχόλησης.

απασχοληστικής.
Ως προς το ανώτατο όριο ασφαλιστέου μηνιαίου εισοδήματος εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 38.

της παρ. 2 του αρθρού 3ο.

4. Διατάξεις νόμου που προβλέπουν την καταβολή μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών για τους ασφαλισμένους προερχόμενους από το Ε.Τ.Α.Α., κατά την πρώτη πενταετία υπαγωγής στην ασφάλιση, καταργούνται από 1.1.2017.

καταργούνται από τ.τ.2017. 5. Οι παράγραφοι 1 έως 4 εφαρμόζονται και για τους υγειονομικούς που αμείβονται κατά πράξη και περίπτωση, καθώς και για τους δικηγόρους που βρίσκονται σε αναστολή άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τον Κώδικα Δικηγόρων. Οι δικηγόροι αυτοί καταβάλλουν την εισφορά του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3.

6. Από 1.1.2017 οι ασφαλισμένοι για τους οποίους, βάσει των γενικών ή ειδικών ή καταστατικών διατάξεων που ίσχυαν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, προέκυπτε υποχρέωση υπαγωγής στον Τομέα Ασφαλισης Ναυτικών Πρακτόρων και Υπαλλήλων του ΟΑΕΕ και ασκούν ελεύθερο επάγγελμα, καταβάλλουν, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση, τις προβλεπόμενες στις παραγράφους 1α, 2 και 3 ασφαλιστικές εισφορές.

7. Υποχρέωση εισφοράς κατά τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο σχετικά με τις εισφορές αυτοπασχολουμένων και ελεύθερων επαγγελματιών έχουν, πέραν των προσώπων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού και οι εξής:

α. Τα μέλη ή μέτοχοι Οργανισμών, Κοινοπραξιών ή κάθε μορφής Εταιρειών, πλην των Ανωνύμων και των Ιδιωτικών Κεφαλαιουχικών, των οποίων ο σκοπός συνιστά δραστηριότητα, για την οποία τα ασκούντα αυτή πρόσωπα υπάγονταν στην ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε. (επαγγελματική, βιοτεχνική ή εμπορική δραστηριότητα)

β. Τα μέλη του Δ.Σ. των Α.Ε. με αντικείμενο επιχειρήσεως επαγγελματική, βιοτεχνική ή εμπορική δραστηριότητα σε όλη την Επικράτεια, εφόσον αυτά είναι μέτοχοι κατά ποσοστό 3% τουλάχιστον

γ. Οι μέτοχοι των Ανωνύμων Εταιρειών, των οποίων ο σκοπός είναι η μεταφορά προσώπων ή πραγμάτων επί κομίστρω με αυτοκίνητα δημόσιας χρήσης, εφόσον είναι κάτοχοι ονομαστικών μετοχών

δ. Οι διαχειριστές Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας που ορίστηκαν με το καταστατικό ή με απόφαση των εταίρων

ε. Ο μοναδικός εταίρος Μονοπρόσωπης Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας

8. Τυχόν υψηλότερα ή χαμηλότερα των οριζομένων στην παράγραφο 1 ποσοστά ασφαλιστικών εισφορών Κλάδου Σύνταξης ασφαλισμένου και εργοδότη που προβλέπονταν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος αναπροσαρμόζονται ισόποσα και σταδιακά ετησίως από 1.1.2017 και εφεξής, ούτως ώστε από 1.1.2020 να διαμορφωθούν στο αντίστοιχο ύψος που ορίζεται στην ανωτέρω παράγραφο.

9. Στους ασφαλισμένους της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, οι οποίοι αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών και για τους οποίους προκύπτει ότι το εισόδημά τους προέρχεται από την απασχόλησή τους σε μπορούν να υποβληθούν από οποιονδήποτε συμβαλλόμενο αντιρρήσεις ενώπιον του ΕΦΚΑ. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφαλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται η εφαρμοστέα διαδικασία αντιρρήσεων και ο τρόπος έκδοσης των σχετικών αποφάσεων.

10. Από 1.7.2016 οι διατάξεις των άρθρων 10 του Ν. 4114/1960 «Περί Κώδικος Ταμείου Νομικών» (Α` 164), 6 του Οργανισμού Ταμείου Ασφαλισης Συμβολαιογράφων (Αποφ. Υπ. Κοινωνικών Ασφαλίσεων 136/167/16.2/7.3.1988 (Β` 131), 4 του Κανονισμού του Κλάδου Υγείας του ΤΑΣ (Π.δ. 113/1987, Α` 65), 4 του Β.δ. της 6/22.9.1956 (Α` 209), 4 του Α.Ν. 2682/1940 (Α` 411), 37 του Ν. 4507/1966 (Α` 71), 4 του Π.δ. 73 της 18/29.2.1984 (Α` 24), 7 παρ. Ζ` του Ν. 4043/2012 (Α` 25), καθώς και το Π.δ. 197 της 6/14.4.1989 (Α` 93) που προβλέπουν ένσημα υπέρ της κοινωνικής ασφάλισης για τους δικηγόρους, συμβολαιογράφους, δικαστικούς επιμελητές και υποθηκοφύλακες καταργούνται. Ομοίως, καταργούνται οι πάσης φύσεως εισφορές των Συμβολαιογράφων υπέρ των Τομέων Ασφαλισης Νομικών, Ασφαλισης, Πρόνοιας και Υγείας οι οποίες συμβολαίωνται στην Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α.) επί των δικαιωμάτων τους από τη σύνταξη συμβολαίων και πράξεων. Ειδικώς, τα καταργούμενα ποσοστά επί των αναλογικών στα κρατικά - τραπεζικά συμβόλαια των άρθρων προσαυξάνουν αντιστοίχως τα ποσοστά δικαιωμάτων στα κρατικά - τραπεζικά συμβόλαια των άρθρων προσαυξάνουν αντιστοίχως τα ποσοστά

υπέρ του οικείου Συμβολαιογραφικού Συλλόγου, προς τον οποίο αποδίδονται, προκειμένου να διανεμηθούν σύμφωνα, με όσα ορίζονται στο άρθρο 120 του Κώδικα Συμβολαιογράφων.

Από 1.1.2017, η εισφορά υπέρ του πρώην Τ.Ε.Α.Δ. (νυν ΕΤΕΑ) επί του ενσήμου επικύρωσης της περίπτωσης δ' της παρ. 2 του άρθρου 30 του ν.δ. 4114/1960 (Α' 164) όπως προστέθηκε με την περίπτωση α' της παρ. 8 του άρθρου 22 του ν. 1868/1989 (Α' 230), καταργείται.

11. α. Ειδικά για τους δικηγόρους, υπέρ του Ε.Φ.Κ.Α. καταβάλλεται ποσοστό 20% επί της ελάχιστης αμοιβής ανά δικηγορική πράξη ή παράσταση, για την οποία προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία έκδοση γραμματίου προείσπραξης. Ο οικείος Δικηγορικός Σύλλογος αποστέλλει στον Ε.Φ.Κ.Α. τη σχετική συγκεντρωτική κατάσταση ανά δικηγόρο. Τα ποσά που έχουν καταβληθεί μέσω ενσήμων ή της ανωτέρω διαδικασίας που τα αντικαθιστά, αφαιρούνται από την εισφορά που οφείλει ο δικηγόρος. Ειδικά για τους δικηγόρους που απασχολούνται με έμμισθη εντολή, τα ποσά αυτά αφαιρούνται από την εισφορά του ασφαλισμένου.

β. Σε περίπτωση που τα ποσά που καταβάλλονται βάσει των ανωτέρω ρυθμίσεων υπολείπονται της εισφοράς, ο ασφαλισμένος καταβάλλει την προκύπτουσα διαφορά σε χρήμα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 2042/1992.

γ. Σε περίπτωση που τα ποσά που καταβλήθηκαν υπερβαίνουν την προβλεπόμενη μηνιαία εισφορά, δεν επιστρέφονται, αλλά συμψηφίζονται με την ετήσια ασφαλιστική οφειλή του αντίστοιχου έτους.

12. Από 1.1.2017 ο Ε.Φ.Κ.Α. συνεισπράττει με τις ασφαλιστικές εισφορές και την προβλεπόμενη από τις διατάξεις του άρθρου 44 παρ. 2 του Ν. 3986/2011 εισφορά, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 50 του Ν. 4144/2013, υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Ανεργίας υπέρ των Αυτοτελών και Ανεξάρτητα Απασχολούμενων - Κλάδος ασφαλισμένων ΟΑΕΕ και ΕΤΑΠ - ΜΜΕ, καθώς και υπέρ των Αυτοτελών και Ανεξάρτητα Απασχολούμενων - Κλάδος ασφαλισμένων Ε.Τ.Α.Α., την οποία και αποδίδει στον ΟΑΕΔ. Επί εμμίσθων ασφαλισμένων που εκ της ιδιότητάς τους ασκούν και ελευθέριο επάγγελμα οι ως άνω εισφορές επιβάλλονται μόνον επί των μηνιαίων αποδοχών τους.

13. Όσοι ασφαλισμένοι συμπληρώνουν 40 χρόνια ασφάλισης, με αίτησή τους μπορούν να καταβάλλουν, μειωμένη κατά το 50%, ασφαλιστική εισφορά, παραιτούμενοι από την προσαύξηση της σύνταξής τους ως προς τα επόμενα έτη ασφάλισης.

14. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται οι πόροι που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 7 παρ.1 της περίπτωσης β' του ν. 2326/1940, του άρθρου 27 παρ. 34 του ν. 2166/1993, του άρθρου 7 παρ. 1 της περίπτωσης ε` του ν. 2326/1940, των άρθρων 9, 10 και 14 του ν. 915/1979, του άρθρου 7 παρ.1 της περίπτωσης ιγ` του ν. 2326/1940, του άρθρου 11 του ν. 915/1979, του άρθρου 7 παρ.1 της περίπτωσης ιη` του ν.2326/1940, του άρθρου 18 παρ. 2 του ν. 3232/2004, καθώς και του άρθρου 150 παρ. 1 του ν. 3655/2008.

15. Το ύψος της ασφαλιστικής εισφοράς, καθώς και οι ασφαλιστικές κατηγορίες ή κλάσεις ή αποδοχές, βάσει των οποίων υπολογίζεται η μηνιαία εισφορά των ασφαλισμένων για τους οποίους, βάσει των γενικών ή ειδικών ή καταστατικών διατάξεων που ίσχυαν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, προέκυπτε υποχρέωση υπαγωγής στον ΟΑΕΕ, συμπεριλαμβανομένων και των ασφαλισμένων που υπάγονταν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος στον Τομέα Ασφάλισης Ναυτικών και Τουριστικών Πρακτόρων, όπως έχουν διαμορφωθεί μέχρι 31.12.2015 παραμένουν αμετάβλητες μέχρι 31.12.2016.

16. Η σταθερή μηνιαία εισφορά, το ύψος της ασφαλιστικής εισφοράς, καθώς και οι ασφαλιστικές κατηγορίες ή αποδοχές, βάσει των οποίων υπολογίζεται η μηνιαία εισφορά των ασφαλισμένων για τους οποίους, βάσει των γενικών ή ειδικών ή καταστατικών διατάξεων όπως ίσχυαν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, προέκυπτε υποχρέωση υπαγωγής στους Τομείς του κλάδου κύριας ασφάλισης του ΕΤΑΑ

(Τομέας Σύνταξης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων, Τομέας Σύνταξης και Ασφάλισης Υγειονομικών, Τομέας Ασφάλισης Νομικών), όπως έχουν διαμορφωθεί μέχρι 31.12.2015 παραμένουν αμετάβλητες μέχρι 31.12.2016, εξαιρουμένης της εισφοράς που καταβάλλοταν για την ειδική προσαύξηση ΤΣΜΕΔΕ, καθώς και του κλάδου μονοσυνταξιούχων του ΤΣΑΥ τα οποία καταργούνται από την 1.1.2016.

17. Μέχρι την 31.12.2016 οι ασφαλιστικές εισφορές του παρόντος άρθρου εξακολουθούν να εισπράττονται από τους υφιστάμενους κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος ασφαλιστικούς φορείς.

18. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από γνώμη του ΔΣ του ΕΦΚΑ, εξειδικεύεται η εφαρμογή των κανόνων του παρόντος νόμου σχετικά με τις εισφορές κατηγοριών αυτοαπασχολούμενων και ελευθέρων επαγγελματιών, οι οποίοι μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος υπάγονταν στην ασφάλιση άλλων Φορέων Κύριας Ασφάλισης, πλην ΟΑΕΕ και ΕΤΑΑ.

Μέχρι την έκδοση της απόφασης αυτής η ασφάλιση και η καταβολή των εισφορών συνεχίζει με το καθεστώς που ίσχυε έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.»

'Apθpo 3

Αυτικατάσταση του άρθρου 40 του ν. 4387/2016

Αντικαθίσταται το άρθρο 40 του ν. 4387/2016 που έχει ως εξής:

«'Apθpo 40

Εισφορές ασφαλισμένων στον ΟΓΑ

1. Οι ασφαλισμένοι, οι οποίοι βάσει των γενικών ή ειδικών ή καταστατικών διατάξεων του ΟΓΑ, όπως ισχυαν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, ασφαλίζονταν ως αυτοπασχολούμενοι στην ασφάλιση του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών του ΟΓΑ, καταβάλλονταν από 1.1.2017, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση, ασφαλιστική εισφορά στον κλάδο κύριας σύνταξης επί του εισοδήματός τους, όπως αυτό καθορίζεται με βάση το καθαρό φορολογητέο εισόδημα από την ασκούμενη αγροτική δραστηριότητα και κάθε άλλη δραστηριότητα που υπάγεται στην ασφάλιση του ΟΓΑ κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος.

Από 1.1.2018 και εντεύθεν, η ασφαλιστική εισφορά υπολογίζεται επί του μηνιαίου εισοδήματος, όπως αυτό καθορίζεται με βάση το φορολογητέο αποτέλεσμα από την ασκούμενη αγροτική δραστηριότητα και κάθε άλλη δραστηριότητα που υπάγεται στην ασφάλιση του ΟΓΑ κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος, σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, όπως εκάστοτε ισχύει, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται οι καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές. Ειδικά, για το έτος 2018, η ασφαλιστική εισφορά υπολογίζεται επί του 85% του ως άνω φορολογητέου αποτελέσματος.

Στην περίπτωση οικογενειακής αγροτικής εκμετάλλευσης στην οποία απασχολείται ο/η σύζυγος και τα ενήλικα τέκνα ως φορολογητέο εισόδημα καθενός από αυτούς λαμβάνεται το κατώτατο ασφαλιστέο εισόδημα όπως αυτό ορίζεται στην παράγραφο 2 περίπτωση β΄ του παρόντος άρθρου, εκτός αν το ετήσιο φορολογητέο εισόδημα είναι ανώτερο από το γινόμενο των μελών της εκμετάλλευσης επί της ελάχιστης φορολογητέο εισόδημα της εισφοράς αναγόμενη σε ετήσια βάση. Σε αυτή την περίπτωση η εισφορά ισούται βάσης υπολογισμού της εισφοράς αναγόμενη σε ετήσια βάση. Σε αυτή την περίπτωση η εισφορά μελών της εκμετάλλευσης με το πηλίκο της διαιρέσης του εισοδήματος προς τον αριθμό των μελών της.

Οι ασφαλισμένοι με αίτησή τους, που υποβάλλεται στον ΕΦΚΑ οποτεδήποτε, μπορούν να επιλέξουν τα ως άνω ποσοστά να υπολογίζονται επί ανώτερης βάσης υπολογισμού από εκείνη που προκύπτει βάσει του μηνιαίου εισοδήματός τους, όπως αυτό καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου. Στην περίπτωση αυτή το ύψος της βάσης υπολογισμού, ο κλάδος υπέρ του οποίου θα εισφέρει, καθώς και

το χρονικό διάστημα εφαρμογής της επιλέγεται από τους ασφαλισμένους με την ως άνω αίτησή τους, με την επιφύλαξη για το ανώτατο όριο ασφαλιστέου μηνιαίου εισοδήματος.

Η εφαρμογή της νέας βάσης υπολογισμού αρχίζει από την πρώτη του επόμενου μήνα υποβολής της αίτησης και παύει να ισχύει και πριν τη παρέλευση του ορισθέντος σύμφωνα με τα ανωτέρω χρονικού διαστήματος αυτοδικαίως, οποτεδήποτε προκύψει ανώτερη βάση υπολογισμού βάσει του μηνιαίου εισοδήματος σε σχέση με την επιλεγέσια, καθώς και από τον επόμενο μήνα από την ανάκληση της αίτησης ή την υποβολή νέας αίτησης εκ μέρους του ασφαλισμένου. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της διάταξης αυτής.

2. Το ύψος της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς για τους ασφαλισμένους της παραγράφου 1 και τους μελλοντικούς ασφαλισμένους της ίδιας κατηγορίας κατ' επάγγελμα αγρότες, ορίζεται από την 1.1.2022 σε ποσοστό 20%, αυξανόμενο σταδιακά από την 1.7.2015 έως την 1.1.2022 ως εξής:

α. από 1.7.2015 έως 31.12.2016 το ύψος της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς κλάδου κύριας σύνταξης αυξάνεται κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες και διαμορφώνεται σε ποσοστό 10%, επί των υφισταμένων κατά την δημοσίευση του νόμου ασφαλιστικών κατηγοριών.

β. Από 1.1.2017 και εφεξής οι υφιστάμενες ασφαλιστικές κατηγορίες καταργούνται και το ποσό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς υπολογίζεται ως ποσοστό επί του φορολογητέου εισοδήματος, αναγόμενο σε μηνιαία βάση, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1. Το ανώτατο ασφαλιστέο μηνιαίο εισόδημα ορίζεται ως το ποσό που αναλογεί στο 70% του εκάστοτε προβλεπόμενου κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών. Το ανώτατο όριο ασφαλιστέου μηνιαίου εισοδήματος για τον υπολογισμό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς αποτελεί το ποσό της παραγράφου 2 του άρθρου 38.

γ. Από 1.1.2017 και έως 31.12.2017 το ποσοστό των μηνιαίων ασφαλιστικών εισφορών επί του φορολογητέου εισοδήματος διαμορφώνεται σε 14%.

δ. Για το διάστημα από 1.1.2018 και έως 31.12.2018 το ύψος της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς διαμορφώνεται σε ποσοστό 16%, από 1.1.2019 και έως 31.12.2019 αυξάνεται σε ποσοστό 18%, από 1.1.2020 και έως 31.12.2020 διαμορφώνεται σε ποσοστό 19%, από 1.1.2021 και έως 31.12.2021 διαμορφώνεται σε ποσοστό 19.5% και από 1.1.2022 και εντεύθεν διαμορφώνεται στο τελικό ποσοστό 20%.

3. Στους ασφαλισμένους, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής τους στην κοινωνική ασφάλιση, οι οποίοι έως την έναρξη ισχύος του παρόντος υπάγονταν ή θα υπάγονται, βάσει των γενικών ή ειδικών καταστατικών διατάξεων του ΟΓΑ όπως ίσχυαν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, στην ασφάλιση του ΟΓΑ με εισοδηματικά ή πληθυσμιακά κριτήρια, εφαρμόζονται αναλογικά, ως προς τον τρόπο υπολογισμού της μηνιαίας ασφαλιστικής τους εισφοράς κλάδου κύριας σύνταξης, οι ρυθμίσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού.

4. Οι κατά κύριο επάγγελμα, τουλάχιστον για μία πενταετία, αγρότες, όπως ορίζονται από το Μητρώο Αγροτών, καθώς και τα φυσικά πρόσωπα που εντάσσονται σε επιδοτούμενα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης νέων γεωργών, που εγκαθίστούν φωτοβολταϊκά συστήματα συνολικής ισχύος μέχρι 100kW υπάγονται στις ρυθμίσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού, αναλογικά εφαρμοζόμενων.

5. Οι ασφαλισμένοι, οι οποίοι έως την έναρξη ισχύος του παρόντος υπάγονταν στην ασφάλιση του ΟΓΑ ως μισθωτοί - ανειδίκευτοι εργάτες, μετακλητοί πολίτες τρίτων χωρών, καταβάλλουν, από 1.1.2017, μηνιαία ασφαλιστική εισφορά για τον κλάδο σύνταξης ως μισθωτοί, εφαρμοζομένων αναλόγως των σχετικών διατάξεων για τους ασφαλισμένους μισθωτούς που προέρχονται από το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ. Το ποσοστό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς εργοδότη-ασφαλισμένου για την κατηγορία αυτή των ασφαλισμένων

διαμορφώνεται ισόποσα και σταδιακά από 1.1.2017 και έως 31.12.2019 ώστε από την 1.1.2020 να έχει διαμορφωθεί στο ύψος του άρθρου 38.

6. Οι απασχολούμενοι στην αγροτική οικονομία πρώην ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ, που έχουν ενταχθεί στα επενδυτικά προγράμματα για την αγροτική ανάπτυξη, όπως αυτά του αγροτουρισμού και την αγροβιοτεχνίας, στο πλαίσιο των σχετικών Κανονισμών της Ε.Ε. και χρηματοδοτούνται για το σκοπό αυτόν, υπάγονται στις ρυθμίσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού, αναλογικά εφαρμοζόμενων.

7. Οι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες και αγρότισσες που είναι παράλληλα και μέλη Αγροτικών Συνεταιρισμών, όπως και οι αγρεργάτες που απασχολούνται σε παραγωγούς αγροτικών προϊόντων και ως λιανοπωλητές σε λαϊκές αγορές υπάγονται στις ρυθμίσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού, αναλογικά εφαρμοζόμενων.

8. Οι ασφαλισμένοι οι οποίοι, σύμφωνα με τις γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, όπως ίσχυαν έως την έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου, υπάγονταν ή θα υπάγονται στον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης Αγροτών του ΟΓΑ και οι οποίοι απασχολούνται εποχικά για χρονικό διάστημα μέχρι 150 ημέρες ετησίως σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις, οι οποίες μεταποιούν, τυποποιούν και διακινούν προϊόντα εδάφους, κτηνοτροφίας, αλιείας, δασοπονίας, θηραματοπονίας και κάθε είδους εκτροφών, συνεχίζουν να ασφαλίζονται ως αυτοτελώς απασχολούμενοι αγρότες, εξαιρούμενοι της ασφάλισης ως μισθωτοί για την απασχόλησή τους αυτή. Το συνολικό χρονικό διάστημα των 150 ημερών μπορεί να κατανεμηθεί κατά τη διάρκεια του έτους, σύμφωνα με τις ανάγκες τις επιχείρησης ή εκμετάλλευσης. Οι ασφαλισμένοι αυτοί υπάγονται στις ρυθμίσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού, αναλογικά εφαρμοζόμενων.

9. Η πρώιμη παύση της γεωργικής δραστηριότητας σε εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1096/88 του Συμβουλίου της 25ης Απριλίου 1988 σχετικά με την καθιέρωση κοινοτικού καθεστώτος για την ενθάρρυνση της παύσης της γεωργικής δραστηριότητας δεν αποτελεί λόγο διακοπής της ασφάλισης των αγροτών στον Ε.Φ.Κ.Α., τόσο για τους δικαιούχους όσο και τις συζύγους τους. Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του μέτρου, και μέχρι συμπλήρωσης του 67ου έτους της ηλικίας τους, οι εντασσόμενοι σε αυτό αγρότες και οι σύζυγοί τους, λογίζονται ως ενεργοί αγρότες σε ό,τι αφορά στα ασφαλιστικά τους δικαιώματα και την ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη. Τα ανωτέρω ισχύουν ακόμα και σε περίπτωση που το μέτρο λήξει πριν τη συμπλήρωση του 67ου έτους ηλικίας των εντασσομένων σε αυτό. Οι ασφαλισμένοι αυτοί υπάγονται στις ρυθμίσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού, αναλογικά εφαρμοζόμενων.

10. Από 1.1.2017 οι ασφαλισμένοι του παρόντος άρθρου στο Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας του ΟΓΑ, καταβάλλουν ποσοστό συμμετοχής υπέρ αυτού, καταργούμενης της κρατικής επιχορήγησης. Η συμμετοχή βαρύνει τον ασφαλισμένο και συνεισπράττεται με τις εισφορές για τον κλάδο σύνταξης. Το ποσοστό συμμετοχής ορίζεται στο 0,25% επί του ασφαλιστέου εισοδήματος, όπως ορίζεται ανωτέρω στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

11. Οι διατάξεις του άρθρου 34 του Ν. 1140/1981, του άρθρου 2 του Ν. 2458/1997, καθώς και της παρ. 7 υποπερίπτωση ια` 6 του Ν. 4093/2012, σε ό,τι αφορά στο ανώτατο όριο ηλικίας καταργούνται.

12. Για τον προσδιορισμό του ασφαλιστέου εισοδήματος και άλλες λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου αυτού εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.»

Άρθρο 4 **Τροποποίηση του άρθρου 97 του ν. 4387/2016**

Αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 97 του ν. 4387/2016 που έχει ως εξής:

«2. Από 1.6.2016 και μέχρι τις 31.5.2019, το ποσό της μηνιαίας εισφοράς όλων των αυταπασχολούμενων, ελευθέρων επαγγελματιών, ασφαλισμένων πριν και μετά την 1.1.1993 στο Ε.Τ.Ε.Α. και στα εντασσόμενα σε αυτό ταμεία, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς, υπολογίζεται σε ποσοστό 7% επί του εισοδήματος όπως ειδικότερα προσδιορίζεται στα άρθρα 39 και 98. Από 1.6.2019 και μέχρι τις 31.5.2022, το ποσό της μηνιαίας εισφοράς όλων των αυταπασχολούμενων, ελευθέρων επαγγελματιών, ασφαλισμένων πριν και μετά την 1.1.1993 στο ΕΤΕΑ υπολογίζεται σε ποσοστό 6,5% επί του εισοδήματος όπως ειδικότερα προσδιορίζεται στα άρθρα 39 και 98. Μετά το πέρας της εξαετίας, το ποσοστό της μηνιαίας εισφοράς διαμορφώνεται στο ύψος που ίσχυε κατά τις 31.12.2015.»

Άρθρο 5

Τροποποίηση του άρθρου 35 του ν. 4387/2016

Αντικαθίσταται της περ. β' της παρ.2 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 που έχει ως εξής:

«β. Τα έσοδα από τις ασφαλιστικές εισφορές των ασφαλισμένων και των εργοδοτών, όπου προβλέπεται εργοδοτική εισφορά για τους μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένους μισθωτούς. Από 1.1.2017 το ποσό της μηνιαίας εισφοράς στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. των ασφαλισμένων από 1.1.1993 και εφεξής μισθωτών και όλων των πριν και μετά την 1.1.1993 ασφαλισμένων αυτοτελώς απασχολούμενων, ορίζεται σε ποσοστό 4%, υπολογιζόμενο για τους μισθωτούς επί των ασφαλιστέων αποδοχών τους, όπως προσδιορίζονται στα άρθρα 5 και 38, και για τους αυτοτελώς απασχολούμενους επί του εισοδήματός τους, όπως ειδικότερα προσδιορίζεται στο άρθρο 39, εφαρμοζόμενου και του άρθρου 98. Για το ύψος και τον τρόπο υπολογισμού των εισφορών των μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένων μισθωτών, εφαρμόζονται οι επιμέρους καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων ταμείων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών προνοίας στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., με εξαίρεση τους μισθωτούς ασφαλισμένους στους τομείς προνοίας του τ. ΕΤΑΠ - ΜΜΕ, των οποίων τα ποσοστά εισφορών υπολογίζονται επί των ασφαλιστέων αποδοχών τους, όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 38 του παρόντος. Κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει το θέμα διαφορετικά καταργείται».»

Άρθρο 6

Τροποποίηση του άρθρου 98 του ν. 4387/2016

1. Τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 98 του ν. 4387/2016 που έχει ως εξής:

«1. Ειδικά για το διάστημα από την 1.1.2017 έως και την 31.12.2020, τα ποσά των μηνιαίων ασφαλιστικών εισφορών που καταβάλλουν στους οικείους φορείς κύριας και επικουρικής σύνταξης, εφάπαξ και υγειονομικής περίθαλψης οι, άνω της πενταετίας, ελεύθεροι επαγγελματίες που προέρχονται από το Ε.Τ.Α.Α., όπως διαμορφώνονται μετά τον, σύμφωνα με το άρθρο 39, υπολογισμό, μειώνονται, σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί:

Εισόδημα από	έως	% προσαρμογής
0,00	7.033,00	0,00%
7.033,01	13.000,00	50,00%
13.000,01	14.000,00	49,00%
14.000,01	15.000,00	48,00%
15.000,01	16.000,00	47,00%
16.000,01	17.000,00	46,00%

17.000,01	18.000,00	45,00%
18.000,01	19.000,00	44,00%
19.000,01	20.000,00	43,00%
20.000,01	21.000,00	42,00%
21.000,01	22.000,00	41,00%
22.000,01	23.000,00	40,00%
23.000,01	24.000,00	39,00%
24.000,01	25.000,00	38,00%
25.000,01	26.000,00	37,00%
26.000,01	27.000,00	36,00%
27.000,01	28.000,00	35,00%
28.000,01	29.000,00	34,00%
29.000,01	30.000,00	33,00%
30.000,01	31.000,00	32,00%
31.000,01	32.000,00	31,00%
32.000,01	33.000,00	30,00%
33.000,01	34.000,00	29,00%
34.000,01	35.000,00	28,00%
35.000,01	36.000,00	27,00%
36.000,01	37.000,00	26,00%
37.000,01	38.000,00	25,00%
38.000,01	39.000,00	24,00%
39.000,01	40.000,00	23,00%
40.000,01	41.000,00	22,00%
41.000,01	42.000,00	21,00%
42.000,01	43.000,00	20,00%
43.000,01	44.000,00	19,00%
44.000,01	45.000,00	18,00%
45.000,01	46.000,00	17,00%
46.000,01	47.000,00	16,00%
47.000,01	48.000,00	15,00%
48.000,01	49.000,00	14,00%
49.000,01	50.000,00	13,00%
50.000,01	51.000,00	12,00%

51.000,01	52.000,00	11,00%
52.000,01	53.000,00	10,00%
53.000,01	54.000,00	9,00%
54.000,01	55.000,00	8,00%
55.000,01	56.000,00	7,00%
56.000,01	57.000,00	6,00%
57.000,01	58.000,00	5,00%
	58.000,01	0,00%»

2. Τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 98 του ν. 4387/2016 που έχει ως εξής:

«2. Σε καμία περίπτωση το ποσό της ασφαλιστικής εισφοράς για τους κλάδους κύριας και επικουρικής σύνταξης, εφάπαξ και υγειονομικής περίθαλψης δεν μπορεί να υπολείπεται, ακόμα και μετά την εφαρμογή των ανωτέρω προσαρμογών, του ποσού που προκύπτει κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 39.»

3. Τροποποιείται η παρ. 3 του άρθρου 98 του ν. 4387/2016 που έχει ως εξής:

«3. Οι ανωτέρω προσαρμογές εφαρμόζονται και στους κάτω της πενταετίας αυτοαπασχολούμενους που υπάγονται ή θα υπάγονται βάσει των ειδικών, γενικών ή καταστατικών διατάξεων, όπως ίσχυαν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος στο Ε.Τ.Α.Α., για το διάστημα από την 1.1.2017 έως και τις 31.12.2020, και των οποίων το καθαρό φορολογητέο αποτέλεσμα, από την ασκούμενη δραστηριότητά τους κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος είναι άνω των 4.922 ευρώ. Ειδικά, για την κατηγορία αυτή των ασφαλισμένων, η προσαρμογή ύψους 50% εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που το φορολογητέο εισόδημα ανέρχεται μεταξύ 4.922 και 13.000 ευρώ. Σε καμία περίπτωση το ποσό της ασφαλιστικής εισφοράς για τους κλάδους κύριας και επικουρικής σύνταξης, εφάπαξ και υγειονομικής περίθαλψης των ασφαλισμένων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου αυτής δεν μπορεί να υπολείπεται, ακόμα και μετά την εφαρμογή των προσαρμογών, του ποσού που προκύπτει κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 39.»

Άρθρο 7 **Τροποποίηση του άρθρου 28 του ν. 4387/2016 (Α' 85)**

1. Τροποποιείται η περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 28 του ν. 4387/2016 (Α' 85) που έχει ως εξής:

«β. Για τους αυτοαπασχολούμενους, τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους ασφαλισμένους του άρθρου 40, το εισόδημα, το οποίο υπόκειται σε εισφορές, σύμφωνα με τα άρθρα 39 και 40, καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού βίου. Για το διάστημα μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού εισόδημα νοείται το ποσό που θα αποτελούσε το ασφαλιστέο μηνιαίο εισόδημα αν εκλαμβανόταν ως μηνιαία εισφορά το ποσό που πράγματι καταβλήθηκε για κάθε μήνα ασφαλισης, συνυπολογιζομένων, με αναγωγή κατά κεφαλήν, τυχόν υφισταμένων κατά το διάστημα αυτό κοινωνικών πόρων υπέρ των αντίστοιχων ταμείων. Στο ποσό της ασφαλιστικής εισφοράς που πράγματι καταβλήθηκε για κάθε ασφαλισμένο συνυπολογίζεται, όπου υπήρχε, και η ασφαλιστική εισφορά που έχει καταβληθεί από τον εργοδότη. Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, προσαυξανόμενες κατά τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του παρόντος.

Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης, για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του Ν. 612/1977 είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές και ισχύουν κάθε φορά είτε με βάση τις διατάξεις του Ν. 2084/1992, ως συντάξιμες αποδοχές, επί των οποίων θα

υπολογιστεί το ποσοστό αναπλήρωσης των 35 ετών, λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τη διάρκεια ασφάλισής του.»

2. Αντικαθίσταται η περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 28 του ν.4387/2016 που έχει ως εξής::

«δ. Για το χρόνο ασφάλισης που αναγνωρίζεται πλασματικά, κατόπιν καταβολής του προβλεπόμενου ποσού εξαγοράς ως συντάξιμες αποδοχές ορίζεται το ποσό που θα αποτελούσε τον ασφαλιστέο μηνιαίο μισθό-εισόδημα αν εκλαμβανόταν ως μηνιαία εισφορά το ποσό που καταβλήθηκε για την εξαγορά κάθε μήνα ασφάλισης. Οι πλασματικοί χρόνοι που αναγνωρίστηκαν χωρίς εξαγορά δεν συνυπολογίζονται για τον υπολογισμό του ποσού της ανταποδοτικής σύνταξης.»

Άρθρο 8

Έναρξη και λήξη συνταξιοδοτικού δικαιώματος στο ΕΤΕΑΕΠ

1. Καταργείται το άρθρου 10 του ν. 1726/1944 (Α' 190) που έχει ως εξής:

«Άρθρο 10

Έναρξη, διακοπή και απώλεια μηνιαίου βοηθήματος

1. Το μηνιαίον βοήθημα άρχεται από της επομένης της εκ της υπηρεσίας εξόδου του ησφαλισμένου και εν περιπτώσει θανάτου από της επομένης τούτου. Εις ην περίπτωσιν δημιουργούνται υπέρ του αυτού προσώπου δικαιώματα αναγνωρίσεως πλέον του ενός μηνιαίου βοηθήματος, το Ταμείον καταβάλλει εις τον δικαιούχον μόνον εν μηνιαίον βοήθημα κατ' εκλογήν τούτου.

Το μηνιαίον βοήθημα των δικαιουμένων τοιούτου μελών οικογενείας αποβιούντος βοηθηματούχου άρχεται από της πρώτης του μεθεπομένου του θανάτου αυτού μηνός. Μέχρι της χρονολογίας αυτής τα μέλη οικογενείας δικαιούνται του βοηθήματος του ανήκοντος εις τον αποβιώσαντα.

2. Η καταβολή του μηνιαίου βοηθήματος διακόπτεται: α) Εάν ο δικαιούχος τούτου καταστή ησφαλισμένος του Ταμείου και εφ' όσον διαρκεί η τοιαύτη συμμετοχή και β) εάν καταδικασθή εις εγκληματική ποινήν και μέχρι της λήξεως ταύτης.

3. Το δικαίωμα μηνιαίου βοηθήματος απόλλυται, εάν α) η χήρα σύζυγος ή χήρα μήτηρ έλθη εις νέον γάμον, β) τα θήλεα τέκνα ή αδελφαί έλθωσιν εις γάμον, γ) τα ανήλικα άρρενα τέκνα ενηλικιωθώσιν ή έλθωσιν εις γάμον και δ) ο δικαιούχος καταδικασθή εις εγκληματικήν ποινήν επί κλοπή, υπεξαιρέσει, απάτη, ιδιοποιήσει, πλαστογραφία, απιστία ή παραποιήσει εφ' όσον τα αδικήματα ταύτα παραποιήσει εφ' όσον τα αδικήματα ταύτα στρέφονται κατά του Δήμου ή του Δημοσίου ή του Ταμείου ή του Ιδρύματος παρ' ως υπηρέτει ο δικαιούχος.»

2. Καταργείται το άρθρου 28 του ν. δ. 4541/1966 (Α' 176) που έχει ως εξής:

«Εις την παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 1726/1944 προστίθεται δεύτερον εδάφιον έχον ούτω: Το μηνιαίον βοήθημα των δικαιουμένων τοιούτου μελών οικογενείας αποβιούντος βοηθηματούχου άρχεται από της πρώτης του μεθεπομένου του θανάτου αυτού μηνός. Μέχρι της χρονολογίας αυτής τα μέλη οικογενείας δικαιούνται του βοηθήματος του ανήκοντος εις τον αποβιώσαντα.»

3. Καταργούνται οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 13 του ν. 4491/1966 (Α' 1) που έχουν ως εξής:

«1. Το δικαίωμα εις σύνταξιν άρχεται από της πρώτης του επομένου μηνός εκείνου καθ' όν επήλθεν η ανικανότης, ο θάνατος ή καθ' όν απεχώρησεν ο ησφαλισμένος της υπηρεσίας και εφ' όσον παύσουν καταβαλλόμεναι υπό της ΔΕΗ εις τον αποχωρήσαντα ή τους κληρονόμους του θανόντος αποδοχαί ενεργείας.

Εν πάσῃ περιπτώσει δεν δύναται να ανατρέξῃ εις χρόνον προγενέστερον του έτους από της υποβολής της αιτήσεως περί απονομής συντάξεως.

2. Το δικαίωμα για σύνταξη λήγει στο τέλος του μήνα κατά τον οποίο επήλθε ο θάνατος του συνταξιούχου, ή προκειμένου για χήρα στο τέλος του μήνα κατά τον οποίο συνήψε γάμο και για παιδιά και αδέλφια στο τέλος του μήνα κατά τον οποίο συμπλήρωσαν το 20ό έτος της ηλικίας τους, ή εφόσον συνεχίζουν τις σπουδές τους σε σχολές μέσης ή ανώτατης εκπαίδευσης το 25ό έτος, ή και πριν από αυτό αν συνήψαν γάμο.

Η καταβολή συντάξεως εις τέκνα και αδελφούς συνεχίζεται και μετά την συμπλήρωσιν του ανωτέρω ορίου ηλικίας, εφ' όσον συντρέχουν αι προϋποθέσεις της παρ. 4 του άρθρου 14.»

4. Καταργείται το άρθρο 9 του π.δ. 768/1979 (Α' 227) που έχει ως εξής:

«Άρθρον 9

Χρόνος ενάρξεως και διακοπής της συντάξεως

1. Η σύνταξις άρχεται καταβαλλομένη από της επομένης ημέρας αφ' ης ο ησφαλισμένος παύσει μισθοδοτούμενος εκ της υπηρεσίας του. Εν περιπτώσει θανάτου του ησφαλισμένου ή συνταξιούχου ή σύνταξις μελών οικογενείας άρχεται από της επομένης ημέρας της λήξεως της μισθοδοσίας του θανόντος ησφαλισμένου ή της λήξεως της συνταξιοδοτήσεως του αποβιώσαντος συνταξιούχου.

2. Η καταβολή της απονεμηθείσης συντάξεως προκαταβάλλεται καθ' έκαστον μήνα ή δι` έκαστον τρίμηνον κατά τα δι` αποφάσεως του Δ.Σ. οριζόμενα. Προκαταβληθείσα μηνιαία σύνταξις εις αποβιώσαντα εντός του μηνός ή του τριμήνου συνταξιούχον δεν αναζητείται.

3. Σύνταξις μη καταβληθείσα εις τον δικαιούχον λόγω επελθόντος θανάτου του καταβάλλεται κατά σειράν εις τον επιζώντα σύζυγον, τα τέκνα ή τους γονείς του θανόντος, άνευ ευθύνης του Ταμείου έναντι τυχόν ετέρων δικαιούχων, δυναμένων να στραφώσι μόνον κατά του λαβόντος, εν ελλείψει δε τοιούτων εις τους λοιπούς κληρονόμους επί τη προσαγωγή των απαιτουμένων προς νομιμοποίησιν αυτών πιστοποιητικών.

4. Η σύνταξις καταβάλλεται εις έκαστον δικαιούχον δι` επιταγών επ' ονόματι αυτού ή εις τον δυνάμει συμβολαιογραφικού εγγράφου πληρεξούσιον αυτού.

5. Η σύνταξις ανηλίκου προστατευομένον μέλους καταβάλλεται εις τον ασκούντα την πατρικήν εξουσίαν ή τον νόμιμον επίτροπον αυτού, εκτός αν τις έχων έννομον συμφέρον, γνωστοποιήση τω Ταμείω ότι εξέπεσαν της επιτροπείας κ.λ.π.

6. Η σύνταξις διακόπτεται άμα τω θανάτω του συνταξιούχου ή του προστατευομένου μέλους ή αφ' ης εκλείψουν αι προϋποθέσεις απονομής της.

7. Εις περίπτωσιν επαναπροσλήψεως υπό της ΥΝΕΔ δικαιούχων συντάξεως αναστέλλεται η καταβολή της συντάξεως ταύτης.

8. Εις τους δικαιούχους και δικαιοδόχους συντάξεως καταβάλλονται καθ' έκαστον έτος δώρα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα ως και επίδομα αδείας κατά τα ειδικώτερον υπό της κειμένης νομοθεσίας ισχύοντα. »

5. Καταργείται η παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 997/1979 (Α' 287) που έχει ως εξής:

«2. α. Η καταβολή της σύνταξης από το IKA-TEAM αρχίζει από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης από το φορέα κύριας ασφάλισης, εφόσον η αίτηση υποβληθεί μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης απονομής της σύνταξης από το φορέα κύριας ασφάλισης.

β. Σε περίπτωση που η αίτηση για την απονομή σύνταξης από το IKA-TEAM υποβληθεί μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, η σύνταξη καταβάλλεται από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.
γ. Αν το δικαίωμα σε σύνταξη από το IKA - TEAM θεμελιώνεται σε χρόνο μεταγενέστερο της έναρξης καταβολής της κύριας σύνταξης, η καταβολή της σύνταξης αρχίζει από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση από το IKA - ETAM.»

6. Καταργείται η παρ. 4 του άρθρου 13 της υπ' αριθμ. 4215/1952 υπουργικής απόφασης (Β' 132) που έχει ως εξής:

«4. Το μηνιαίον μέρισμα άρχεται καταβαλλόμενον από της επομένης της κατά τας διατάξεις του άρθρ. 8 ημέρας λήξεως της ασφαλίσεως.»

7. Καταργούνται οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 12 του β.δ. 428/1961 (Α' 108) που έχουν ως εξής:

«1. Η παροχή άρχεται από της επομένης της λήξεως της ασφαλίσεως, εν περιπτώσει δε θανάτου από της επομένης τούτου.

2. Καθ' ας περιπτώσεις, διά την απονομήν παροχής απαιτείται απορία, η παροχή δεν άρχεται προ του χρόνου της συμπληρώσεως των αποδεικτικών της απορίας, καθοριζομένου του χρόνου τούτου διά της περί απονομής της παροχής αποφάσεως του Διοικ. Συμβουλίου.

Κατ' εξαίρεσιν η παροχή της χήρας μητρός ή της φυσικής μητρός εις την περίπτωσιν της παρ. 3 του άρθρ. 10 του παρόντος, άρχεται από της πρώτης του επομένου μηνός της υποβολής της αιτήσεως μετά των πλήρων δικαιολογητικών.»

8. Καταργούνται οι παρ.1, 2, 3 και 5 του άρθρου 12 του π.δ. 312/1975 (Α' 92) που έχουν ως εξής:

«1. Η σύνταξις καταβάλλεται από της πρώτης του επομένου μηνός της υποβολής της αιτήσεως, εφ' όσον συν τη αιτήσει ή εντός προθεσμίας δύο μηνών από της υποβολής της αιτήσεως, υποβληθούν εν όλω τα προς απόδειξιν της ασκήσεως του επαγγέλματος και πραγματικής ασφαλίσεως απαιτούμενα δικαιολογητικά στοιχεία και εφ' όσον ο δικαιούχος διέκοψε την άσκησιν του επαγγέλματος, άλλως από της πρώτης του επομένου μηνός της προσκομίσεως των δικαιολογητικών ή της διακοπής της ασκήσεως του επαγγέλματος.

Η διακοπή αποδεικνύεται διά πιστοποιητικού της οικείας Επαγγελματικής Οργανώσεως και προσθέτως διά υπευθύνου δηλώσεως του Ν.Δ. 105/1969 υποβαλλομένης υπό του ενδιαφερομένου, εις α θα γίνεται ρητή μνεία και περί του διαδόχου της επιχειρήσεως ή ότι έπαυσεν αύτη να λειτουργή.

2. Η σύνταξις λόγω ανικανότητος καταβάλλεται από της πρώτης του επομένου μηνός της υποβολής της κατά την παρ. 1 του άρθρου 3 του παρόντος αιτήσεως προς διαπίστωσιν της ανικανότητος, υπό την προϋπόθεσιν ότι ο αιτών διέκοψε την άσκησιν του επαγγέλματος, της υποβολής της κατά την προηγουμένην παράγραφον 1 του παρόντος άρθρου αιτήσεως μετά των απαιτουμένων δικαιολογητικών συναμένης να υποβληθῇ μετά την διαπίστωσιν της ανικανότητος.

3. Η σύνταξις των μελών οικογενείας λόγω θανάτου συνταξιούχου καταβάλλεται από της πρώτης του επομένου μηνός του θανάτου του.

Επί μεταγενεστέρας ασκήσεως του δικαιώματος συντάξεως υπό της επιζώσης συζύγου εκείνης των τέκνων, εις α χορηγείται σύνταξις κατά την παράγραφον 2 του άρθρου 3 του παρόντος, η σύνταξις ταύτης καταβάλλεται από της 1ης του επομένου μηνός της υποβολής της αιτήσεως τροποποιουμένης αναλόγως της αποφάσεως χορηγήσεως συντάξεως εις τα τέκνα.

5. Εάν αρθή ο λόγος της διακοπής, η καταβολή της συντάξεως άρχεται από της πρώτης του επομένου μηνός, καθ' όν εξέλιπεν ο λόγος διακοπής.»

9. Καταργείται η παρ.1 του άρθρου 30 του π.δ. 258/2005 (Α' 316) που έχει ως εξής:

«1. Το δικαίωμα για σύνταξη αρχίζει:

α) Για σύνταξη λόγω γήρατος από την 1η του επόμενου μήνα από εκείνο, μέσα στον οποίο υποβλήθηκε η αίτηση για απονομή της σύνταξης.

Αν ο ασφαλισμένος του ΟΑΕΕ, ο οποίος έχει θεμελιώσει σύμφωνα με τη νομοθεσία του Οργανισμού συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος, επιθυμεί τη διατήρηση του επαγγέλματος του και μετά την αίτηση συνταξιοδότησης λόγω γήρατος στην οποία έχει δηλώσει ρητώς την επιθυμία του αυτή, η σύνταξη καταβάλλεται από την 1η του επόμενου μήνα εκείνου της υποβολής των δικαιολογητικών διακοπής του επαγγέλματος που προβλέπονται από το άρθρο 13 της Φ80000/7228/308/07.09.2006 απόφασης του Υπουργού (Β'1397). Η διακοπή του επαγγέλματος δεν μπορεί να απέχει πάνω από δώδεκα (12) μήνες από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση.

Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται η νομοθεσία του Οργανισμού τόσο ως προς την καταβολή των προβλεπόμενων εισφορών όσο και ως προς τον υπολογισμό του συντάξιμου χρόνου και του ποσού της σύνταξης.

Οι ασφαλιστικές εισφορές του χρονικού διαστήματος από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης μέχρι την ημερομηνία υποβολής των δικαιολογητικών διακοπής του επαγγέλματος δεν ρυθμίζονται καθ' οιονδήποτε τρόπο και σε κάθε περίπτωση πρέπει να έχουν καταβληθεί μέχρι την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης. Σε αντίθετη περίπτωση, η σύνταξη καταβάλλεται από την πρώτη του επόμενου μήνα της πλήρους εξόφλησης τους.

β) Για σύνταξη λόγω αναπηρίας από την 1η του επόμενου της υποβολής της αίτησης μήνα, εφόσον ο δικαιοιύχος έχει διακόψει το επάγγελμα και η επέλευση της αναπηρίας διαπιστουμένης από την Υγειονομική Επιτροπή προηγείται της αίτησης.

γ) Για τις ανωτέρω περιπτώσεις που το επάγγελμα έχει διακοπεί μεταγενέστερα, η σύνταξη καταβάλλεται απ' την 1η του επόμενου μήνα της διακοπής. Για τους αυτοκινητιστές όμως που κατέχουν επαγγελματική άδεια οδήγησης, εφόσον αυτή δεν υποβλήθηκε μαζί με την αίτηση συνταξιοδότησης, η σύνταξη καταβάλλεται από την 1η του επόμενου μήνα που υποβλήθηκε η άδεια οδήγησης.

δ) Η σύνταξη των μελών οικογενείας θανόντος-ασφαλισμένου ή συνταξιούχου αρχίζει απ' την 1η του επόμενου μήνα εκείνου, μέσα στον οποίο επήλθε ο θάνατος.»

10. Καταργείται το άρθρο 27 της υπ' αριθμ. Φ.20210/4231/152/26.2.2004 υπουργικής απόφασης (Β' 427) που έχει ως εξής:

«Άρθρο 27
Καταβολή της σύνταξης

1. Το δικαίωμα του ασφαλισμένου προς απονομή σύνταξης γεννάται με την επέλευση της ασφαλιστικής περίπτωσης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 13 του παρόντος. Η καταβολή της σύνταξης αρχίζει από την πρώτη του επόμενου μήνα της συνταξιοδότησης από τον κύριο φορέα. Σε καμία περίπτωση δεν καταβάλλεται σύνταξη από το Ταμείο πέραν του έτους από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση. Η σύνταξη καταβάλλεται στην αρχή κάθε μήνα.

2. Το δικαίωμα στη σύνταξη λήγει στο τέλος του μήνα που έλαβε χώρα ο θάνατος του δικαιούχου ή που εξέλιπαν κατά περίπτωση οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης.»

Άρθρο 14

Καταργείται η παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 4169/1961 (Α' 81) που έχει ως εξής:

«2. Η ηλικία των ησφαλισμένων και των μελών της οικογενείας των αποδεικνύεται δια ληξιαρχικής πράξεως γεννήσεως, συνταχθείσης ή διορθωθείσης εντός ενενήκοντα ημερών από της γεννήσεώς των. Εν ελλείψει ληξιαρχικής πράξεως γεννήσεως, ως ανωτέρω, η ηλικία αποδεικνύεται των μεν αρρένων δια της εγγραφής εις τα Μητρώα Αρρένων και, εν ελλείψει τοιαύτης, δια της εγγραφής εις τα εν ισχύι Δημοτολόγια, των δε θηλέων δια της εγγραφής εις τα εν ισχύι Δημοτολόγια.

Επί δύο ή πλειόνων εγγραφών εις διάφορα, εν ισχύ, Δημοτολόγια και υπό διάφορον έτος γεννήσεως, λαμβάνεται υπ' όψιν η εγγραφή εις τα Δημοτολόγια του Δήμου ή της Κοινότητος, ούτινος τυγχάνει δημότης ο ησφαλισμένος επί δε εγγραφών εις τα αυτά Δημοτολόγια η τοιαύτη εις την μερίδα του συζύγου, άλλως η εγγραφή, εξ ης προκύπτει η μεγαλυτέρα ηλικία.

Εν περιπτώσει διορθώσεως ή μεταβολής του έτους γεννήσεως του αναγραφομένου εις τα Μητρώα Αρρένων ή τα εν ισχύι Δημοτολία, γενομένης καθ' οιονδήποτε τρόπον, λαμβάνεται υπ' όψιν το προ της διορθώσεως αναγραφόμενον έτος γεννήσεως.

Επί αμφισβητήσεως υπό των ησφαλισμένων της ορθότητος της εγγραφής του έτους γεννήσεως αυτών ή των μελών της οικογενείας των εις τα Δημοτολόγια, ερειδομένης αποκλειστικώς επί εγγράφων στοιχείων, συντεταγμένων προ της υπαγωγής εις την ασφάλισιν, τούτο καθορίζεται, τη αιτήσει των ησφαλισμένων, δι αποφάσεων των υπό της νομοθεσίας του ΙΚΑ προβλεπομένων εκάστοτε οργάνων καθορισμού ηλικίας των ησφαλισμένων του και κατά την σχετικήν επί του θέματος τούτου διαδικασίαν του Ιδρύματος τούτου. Εν ελλείψει εγγράφων στοιχείων, ως ανωτέρω, δεν γίνεται δεκτή αίτησις προς καθορισμόν έτους γεννήσεως, εκτός εάν έχουν καταστραφή εξ ολοκλήρου τα αρχεία (Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, Μητροπόλεων, Σχολείων, Εκκλησιών κλπ.), εις τον Δήμον ή την Κοινότητα του Ελληνικού Κράτους, ένθα ο αιτών τον καθορισμόν της ηλικίας του εγεννήθη. Προκειμένου περί γεννηθέντων Δι`αποφάσεων των αυτών, ως ανωτέρω οργάνων, δύναται να καθορίζεται το έτος γεννήσεως των ησφαλισμένων και των, μελών της οικογενείας των και τη αιτήσει του ΟΓΑ, οσάκις προκύπτουν εξ εγγράφων στοιχείων βάσιμοι αμφιβολίαι δια την ορθότητα της εγγραφής του έτους γεννήσεως τούτων εις τα δημοτολόγια.

Η ηλικία των αλλοδαπών ή των ακαθορίστου υπηκοότητος ησφαλισμένων και των μελών της οικογενείας των αποδεικνύεται διά παντός στοιχείου αποδεικνύοντος ταύτην κατά την Νομοθεσίαν του Κράτους, ενώ της έλαβε χώραν η γέννησις, θεωρουμένου, προκειμένου περί των γεννηθέντων εις την αλλοδαπήν υπό της οικείας Ελληνικής Προξενικής Αρχής. Εάν δεν υφίστανται τοιαύτα στοιχεία, η ηλικία καθορίζεται, αιτήσει των ενδιαφερομένων, δι` αποφάσεων των, κατά τ` ανωτέρω οργάνων του IKA.

Αι αποφάσεις των ανωτέρω οργάνων καθορισμού ηλικίας λαμβάνονται υποχρεωτικώς υπ' όψιν μόνον δια τας υπό του ΟΓΑ χορηγουμένας παροχάς.

Εάν η ημέρα γεννήσεως των ησφαλισμένων και των μελών της οικογενείας των δεν αποδεικνύεται εκ ληξιαρχικής πράξεως γεννήσεως, συνταγείσης κατά τα εν τω πρώτω εδαφίω της παρούσης παραγράφου οριζόμενα, ως ημέρα γεννήσεως τούτων λογίζεται πάντοτε η 1η Ιουλίου του έτους γεννήσεώς των.

Ειδικώς προκειμένου περί μοναχών του Αγίου Όρους, δια τους οποίους ουδέν εκ των ανωτέρω αποδεικτικών της ηλικίας στοιχείων υφίσταται εν Ελλάδι, αύτη αποδεικνύεται εκ των οικείων μοναχολογίων.»

Άρθρο 15

Μηχανογραφικό σύστημα ΕΦΚΑ και ΓΓΠΣ του Υπουργείου Οικονομικών

Τροποποιείται η παρ. 12 του άρθρου 395 του ν. 4512/2018 (Α' 5) που έχει ως εξής:

«12. Το πληροφοριακό σύστημα και οι βάσεις δεδομένων για τη χορήγηση συντάξεων δημοσίου τομέα εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α.»

Άρθρο 18

Παρακράτηση και συμψηφισμός με οφειλές προς ΦΚΑ που έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση

Αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4331/2015 (Α' 69) που έχει ως εξής:

«2. Οι Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης υποχρεούνται να προβαίνουν σε συμψηφισμό των χρηματικών απαιτήσεων του οφειλέτη κατά του φορέα μέχρι του ύψους των οφειλών, κατά αναλογική εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 83 του Κ.Ε.Δ.Ε., όπως εκάστοτε ισχύουν. Στην περίπτωση αυτή τα ποσά των χρηματικών απαιτήσεων του οφειλέτη συμψηφίζονται με τις τελευταίες δόσεις της ρύθμισης, όπως αυτές ορίζονται στην απόφαση του αρμόδιου οργάνου του ασφαλιστικού φορέα. Με απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται το αρμόδιο όργανο, η διαδικασία και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.»

Άρθρο 20

Τροποποίηση του άρθρου 22 του ν.4529/2018 (Α' 56)

1. Τροποποιείται το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4529/2018 (Α' 56) που έχει ως εξής:

«2. Ως μέλη οικογένειας των ανωτέρω ασφαλιζομένων προσώπων και συνταξιούχων λόγω αναπηρίας ή γήρατος ή δικαιούχων εξωιδρυματικού επιδόματος θεωρούνται:»

2. Τροποποιείται η περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4529/2018 που έχει ως εξής:

«β) Τα άγαμα τέκνα (νόμιμα ή τέκνα που έχουν νομιμοποιηθεί, αναγνωρισθεί ή υιοθετηθεί, ή οι προγονοί), τα φυσικά τέκνα ασφαλισμένης ή συνταξιούχου λόγω αναπηρίας ή γήρατος και τα ανάδοχα τέκνα, την πραγματική φροντίδα ή επιμέλεια των οποίων κατέχει με δικαστική απόφαση ή σύμβαση ο/η ανάδοχος ασφαλισμένος/η, μέχρι τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους και εάν είναι άνεργα ή προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί ή διδακτορικοί φοιτητές σε αναγνωρισμένες ανώτερες ή ανώτατες σχολές στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή, καθώς και σε αναγνωρισμένα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), Κέντρα/Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης ή στο Μεταλυκειακό έτος-τάξη μαθητείας μέχρι τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους ή στην περίπτωση που συνεχίζουν τις σπουδές τους για δύο (2) έτη μετά τη λήξη των σπουδών τους, εφόσον είναι άνεργα, όχι όμως πέραν από τη συμπλήρωση του 26ου έτους της ηλικίας τους. Τα ανωτέρω τέκνα συνεχίζουν να θεωρούνται μέλη οικογένειας των θανόντων άμεσα ασφαλισμένων ή συνταξιούχων, με τις ανωτέρω προϋποθέσεις, εφόσον δεν δικαιωθούν συντάξεως.

Άρθρο 21

Νομοτεχνική βελτίωση για τίτλους κτήσης

Τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 55 του ν. 4509/2017 (Α' 201) που έχει ως εξής:

«1. Για τα πρόσωπα που αμείβονται με Παραστατικά Παρεχόμενων Υπηρεσιών (τίτλος κτήσης - πρώην απόδειξη επαγγελματικής δαπάνης) καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές υπέρ ΕΦΚΑ για κύρια σύνταξη

και υγειονομική περίθαλψη (παροχές σε είδος και σε χρήμα), σύμφωνα με τα ποσοστά εισφορών άνω πενταετίας των άρθρων 39 παρ. 1 περίπτωση α' και 41 παρ. 2 του ν. 4387/2016 (Α' 85).»

Άρθρο 23

Παράσταση πολιτικής αγωγής για δεδουλευμένες αποδοχές και αποζημίωση απόλυσης

1. Τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου μόνου του α.ν. 690/1945 (Α' 292) που έχει ως εξής:

«1. Κάθε εργοδότης ή διευθυντής ή επιτετραμμένος ή με οποιονδήποτε τίτλο εκπρόσωπος οποιασδήποτε επιχείρησης, εκμετάλλευσης ή εργασίας, οποίος δεν καταβάλλει εμπρόθεσμα στους απασχολουμένους σε αυτόν τις οφειλόμενες συνεπεία της σύμβασης ή της σχέσης εργασίας πάσης φύσεως αποδοχές, που καθορίζονται είτε από τη σύμβαση εργασίας είτε από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας είτε από αποφάσεις διαιτησίας είτε από το νόμο ή έθιμο είτε σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 3198/1955, συνεπεία της θέσεως των εργαζομένων σε κατάσταση διαθεσμότητας, τιμωρείται κατόπιν μηνύσεως των ενδιαφερομένων ή των οργάνων του Υπουργείου Εργασίας ή των οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης που είναι εντεταλμένα για την εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας ή της οικείας Αστυνομικής Αρχής ή της οικείας επαγγελματικής οργάνωσης των εργαζομένων, με φυλάκιση μέχρι έξι (6) μήνες και χρηματική ποινή, της οποίας το ποσό δεν μπορεί να ορίζεται κάτω του 25% ούτε πάνω του 50% του καθυστερούμενου χρηματικού ποσού, για την εξεύρεση του οποίου οι τυχόν σε είδος οφειλόμενες αποδοχές πρέπει να αποτιμώνται, με τη σχετική απόφαση, σε χρήμα. Η εκδίκαση των παραπάνω υποθέσεων γίνεται με τη διαδικασία του αυτοφώρου, όπως προβλέπεται από τα άρθρα 417 επ. του Κ.Π.Δ.»

2. Τροποποιείται το άρθρο 28 του ν. 3996/2011 (Α' 170) που έχει ως εξής:

«1. Κάθε εργοδότης, που παραβάνει τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας τις σχετικές με τους όρους και τις συνθήκες εργασίας και συγκεκριμένα τα χρονικά όρια εργασίας, υπό την επιφύλαξη των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 31 του ν. 3904/2010 (Α' 218), την καταβολή δεδουλευμένων, την αμοιβή, την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων ή την καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης απόλυσης, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι μηνών ή με χρηματική ποινή τουλάχιστον εννιακοσίων (900) ευρώ ή και με τις δύο αυτές ποινές.

Με τις ίδιες ποινές τιμωρείται και ο εργοδότης που παραβιάζει την πράξη ή την απόφαση περί προσωρινής ή οριστικής διακοπής λειτουργίας της συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης ή στοιχείου του εξοπλισμού της, που του έχει επιβληθεί ως διοικητική κύρωση για παραβιάσεις της εργατικής νομοθεσίας.

2. Ειδικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας που προβλέπουν βαρύτερη ποινική μεταχείριση εξακολουθούν να ισχύουν.»

Άρθρο 24

Αύξηση Τμημάτων Επιθεώρησης του ΣΕΠΕ

1. Τροποποιείται η περ. στ' της παρ. 2 του άρθρου 47 του π.δ. 134/2017 (Α' 168) που έχει ως εξής:

«στ. Περιφερειακή Διεύθυνση Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας με έδρα το Δήμο Ιωαννίνων.

Η Περιφερειακή Διεύθυνση Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας συγκροτείται από τα ακόλουθα Τμήματα:

- αα) Τμήμα Συντονισμού Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τα Ιωάννινα.
- ββ) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Πρέβεζας - Λευκάδας, με έδρα την Πρέβεζα.
- γγ) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Κέρκυρας, με έδρα την Κέρκυρα.
- δδ) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Κοζάνης-Γρεβενών, με έδρα την Κοζάνη.
- εε) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Καστοριάς, με έδρα την Καστοριά.
- στστ) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Φλώρινας, με έδρα την Φλώρινα.
- ζζ) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Άρτας, με έδρα την Άρτα.
- ηη) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ιωαννίνων, με έδρα τα Ιωάννινα.
- θθ) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Θεσπρωτίας, με έδρα την Ηγουμενίτσα.»
2. Τροποποιείται η περ. ια' της παρ. 2 του άρθρου 47 του π.δ. 134/2017 που έχει ως εξής:
- «ια. Περιφερειακή Διεύθυνση Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, με έδρα το Δήμο Κομοτηνής.
- Η Περιφερειακή Διεύθυνση Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης συγκροτείται από τα ακόλουθα Τμήματα:
- αα) Τμήμα Συντονισμού Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με έδρα την Κομοτηνή.
- ββ) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ροδόπης, με έδρα την Κομοτηνή.
- γγ) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Έβρου, με έδρα την Αλεξανδρούπολη.
- δδ) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Καβάλας, με έδρα την Καβάλα.
- εε) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ξάνθης, με έδρα την Ξάνθη.
- στστ) Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Δράμας, με έδρα τη Δράμα.»
3. Τροποποιείται η παρ. 6 της υποπαρ. Α του άρθρου 49 του π.δ. 134/2017 που έχει ως εξής:
- «6. Περιφερειακή Διεύθυνση Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας.
- Η αρμοδιότητά της εκτείνεται στα όρια των Περιφερειακών Ενοτήτων των Περιφερειών Ηπείρου, Δυτικής Μακεδονίας και περιλαμβάνει επιπροσθέτως τις Περιφερειακές Ενότητες Κέρκυρας και Λευκάδας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Ειδικότερα:
- α) Του Τμήματος Συντονισμού Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας, στα όρια της Περιφερειακής Διεύθυνσης και των τοπικών Τμημάτων της.
- β) Του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Πρέβεζας - Λευκάδας, στα όρια των Νομών Πρεβέζης και Λευκάδος.
- γ) Του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Κέρκυρας, στα όρια του Νομού Κερκύρας.
- δ) Του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Κοζάνης - Γρεβενών, στα όρια των Νομών Κοζάνης και Γρεβενών.
- ε) Του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Καστοριάς, στα όρια του Νομού Καστοριάς.
- στ) Του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Φλώρινας, στα όρια του Νομού Φλωρίνης.

- ζ) Του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Άρτας, στα όρια του Νομού Άρτας.
- η) Του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ιωαννίνων στα όρια των Νομών Ιωαννίνων.
- θ) Του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Θεσπρωτίας, στα όρια του Νομού Θεσπρωτίας.»
3. Τροποποιείται η παρ. 11 της υποπαρ. Α του άρθρου 49 του π.δ. 134/2017 που έχει ως εξής:
- «11. Περιφερειακή Διεύθυνση Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
- Η αρμοδιότητά της εκτείνεται στα όρια των Περιφερειακών Ενοτήτων της αντίστοιχης Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
- Ειδικότερα:
- α) Του Τμήματος Συντονισμού Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, στα όρια της Περιφερειακής Διεύθυνσης και των τοπικών Τμημάτων της.
- β) Του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ροδόπης, στα όρια του Νομού Ροδόπης.
- γ) Του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Έβρου, στα όρια του Νομού Έβρου.
- δ) Του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Καβάλας, στα όρια του Νομού Καβάλας.
- ε) Του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ξάνθης, στα όρια του Νομού Ξάνθης.
- στ) Του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Δράμας, στα όρια του Νομού Δράμας.»

Άρθρο 25

Νομική εκπροσώπηση του Ειδικού Γραμματέα, των Επιθεωρητών και λοιπών υπαλλήλων

Αντικαθίσταται το άρθρο 20 του ν. 3996/2011 (Α' 170) που έχει ως εξής:

«Άρθρο 20

Δικαστική εκπροσώπηση Σ.ΕΠ.Ε.

Σε δικαστικές υποθέσεις που έχουν σχέση με την άσκηση των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί στον Ειδικό Γραμματέα, τους Γενικούς Επιθεωρητές, τους Ειδικούς Επιθεωρητές και τους λοιπούς Επιθεωρητές Εργασίας παρίσταται για την υπεράσπιση τους ενώπιον των ποινικών και πολιτικών δικαστηρίων εκπρόσωπος του Γραφείου του Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ύστερα από έγκριση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης χωρίς τη διενέργεια Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης και σύνταξη πορίσματος.»

Άρθρο 27

Δωρεάν μετακίνηση ανέργων

1. Τροποποιείται η παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 2956/2001 (Α' 258) που έχει ως εξής:

«3. Ο Ο.Α.Ε.Δ. μεριμνά ιδίως:

- α) για την παρακολούθηση των δεδομένων της αγοράς εργασίας και την αποτελεσματική σύζευξη της προσφοράς με τη ζήτηση εργασίας,
- β) για την εγγραφή των ανέργων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο και την τοποθέτηση τους, ανάλογα με τα γενικά και ειδικά προσόντα τους, σε αντίστοιχες θέσεις εργασίας με την αξιοποίηση σύγχρονων μέσων πληροφόρησης και ενημέρωσης,

γ) για την εφαρμογή μέτρων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και διευκόλυνσης της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού,

δ) για την εφαρμογή μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης της ανεργίας και ιδιαίτερα μέτρων προς διασφάλιση ίσων ευκαιριών για την επαγγελματική ένταξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων,

ε) για τη δημιουργία και διατήρηση θέσεων εργασίας με την παροχή οικονομικών ενισχύσεων προς τους εργοδότες,

στ) για την οικονομική υποστήριξη των ανέργων με την παροχή τακτικών επιδομάτων σε όσους έχουν καταστεί άνεργοι, καθώς και την καταβολή παροχών, λόγω αφερεγγυότητας του εργοδότη,

ζ) για τη χορήγηση οικογενειακών επιδομάτων, επιδομάτων κυήσεως και μητρότητας, εποχιακών επιδομάτων, παροχών στράτευσης και λοιπών βοηθημάτων στους δικαιούχους που συγκεντρώνουν τις νόμιμες προϋποθέσεις,

η) για την εφαρμογή της δευτεροβάθμιας τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος και την ανάπτυξη του συστήματος της μαθητείας με σκοπό τη βελτίωση της δυνατότητας ένταξης των νέων στην ενεργό επαγγελματική ζωή,

θ) για την κατάρτιση και υλοποίηση προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης για ανέργους και εργαζόμενους,

ι) για τη σύσταση και λειτουργία Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (I.E.K.) και Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (K.E.K.),

ια) για τη συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς στη χάραξη των κατευθύνσεων του επαγγελματικού προσανατολισμού,

ιβ) για τη φύλαξη και περιποίηση των παιδιών του εργατικού δυναμικού, με την ανάθεση του έργου αυτού στους νόμιμα λειτουργούντες ή ιδρυόμενους για το σκοπό αυτόν βρεφονηπιακούς σταθμούς του Δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως ή ιδιωτών,

ιγ) για την υλοποίηση προγραμμάτων υποστήριξης ανέργων ελευθέρων επαγγελματιών και αυτοαπασχολουμένων,

ιδ) για την υποβολή κάθε έτος στις αρμόδιες υπηρεσίες της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής και της Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Φτώχειας εισηγητικής έκθεσης για τη χάραξη πολιτικής και τη λήψη μέτρων στο πεδίο της κοινωνικής ένταξης,

ιε) για τη σύνταξη και υποβολή ετησίως ενημερωτικού σημειώματος απολογισμού του προηγούμενου έτους σε ζητήματα κοινωνικής προστασίας προς τις αρμόδιες οργανικές μονάδες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,

ιστ) για τη τροφοδότηση του Ε.Γ.Π.Σ. του Εθνικού Μηχανισμού με συγκεντρωτικά στοιχεία στατιστικής φύσεως και αναφορές, που άπτονται των Μητρώων Ανέργων.»

2. Τροποποιείται το δεύτερο εδάφιο της υπ' αριθμ. οικ. Α-40580/3128/29.6.2015 κοινής υπουργικής απόφασης «Δωρεάν μετακίνηση και διαγραφή διοικητικών προστίμων ανέργων με τα μέσα μαζικής μεταφοράς» (Β' 1293), η οποία κυρώθηκε και απέκτησε ισχύ νόμου με το άρθρο 77 του ν. 4331/2015 (Α' 69), που έχει ως εξής:

«Για τη χορήγηση της δωρεάν αυτής μεταφοράς, εφαρμόζεται η παράγραφος 4 του άρθρου 6 του Ν. 3920/2011, καθώς και το άρθρο 10 του Ν. 2963/2001 και η παράγραφος 2 του άρθρου 30 του Ν. 4313/2014, κατ' αντιστοιχία.»

3. Τροποποιείται το άρθρο 45 του ν. 4554/2018 (Α' 130) που έχει ως εξής:

«Η ισχύς των συμβάσεων μεταξύ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και των φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 30 του ν. 4313/2014 (Α' 261), του άρθρου 6 του ν. 3920/2011 (Α' 33), του άρθρου 10 του ν. 2963/2001 (Α' 268), των άρθρων 22 έως 25 του ν. 2072/1992 (Α' 125), του άρθρου 10 του ν. 1910/1944 (Α' 229) και των υπουργικών αποφάσεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτών, καθώς και των κοινών υπουργικών αποφάσεων που επέχουν θέση συμβάσεων δυνάμει του άρθρου 86 του ν. 4530/2018 (Α' 59), για τη δωρεάν ή με μειωμένο κόμιστρο μετακίνηση ειδικών κατηγοριών πληθυσμού, αρχίζει την 1η Ιανουαρίου του έτους αναφοράς, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας υπογραφής των συμβάσεων και έκδοσης των υπουργικών αποφάσεων, αντίστοιχα.»

Άρθρο 28

Συμμετοχή ΣΒΒΕ στο ΔΣ του ΟΑΕΔ και στην Επιτροπή του ΕΛΕΚΠ

1. Τροποποιείται η περ. ζ' της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 2956/2001 (Α' 258) που έχει ως εξής:

«ζ) Πέντε (5) εκπροσώπους των εργοδοτών με τους αναπληρωτές τους, που υποδεικνύονται ως εξής: Δύο (2) από το Σ.Ε.Β., ένας (1) από τη Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε., ένας (1) από την Ε.Σ.Ε.Ε. και ένας (1) από τον Σ.Ε.Τ.Ε. Ένας (1) από τους εκπροσώπους των εργοδοτών υποδεικνύεται από κοινού ως Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Ο.Α.Ε.Δ. Σε περίπτωση ασυμφωνίας, ο Αντιπρόεδρος προτείνεται από τον Σ.Ε.Β.»

2. Τροποποιούνται οι περ. β' και γ' της παρ. 8 του άρθρου 34 του ν. 4144/2013 (Α' 88) που έχουν ως εξής:

«β) Τέσσερις (4) εκπροσώπους με ισάριθμους αναπληρωτές που ορίζει η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ).

γ) Τέσσερις (4) εκπροσώπους με ισάριθμους αναπληρωτές που ορίζουν από κοινού ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), η Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος (ΓΣΕΒΕΕ), η Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου (ΕΣΕΕ) και ο Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ).»

Άρθρο 29

Ειδικά προγράμματα απασχόλησης ανέργων

1. Αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 64 του ν. 4430/2016 (Α' 205) που έχει ως εξής:

«1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών και μετά από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.), είναι δυνατή η ένταξη ομάδων ανέργων, με προτεραιότητα στους μακροχρόνια ανέργους και τις ευπαθείς ομάδες ανέργων, εγγεγραμμένων στα μητρώα του Ο.Α.Ε.Δ., σε ειδικά προγράμματα απασχόλησης στο δημόσιο τομέα, όπως αυτός οριοθετείται από το άρθρο 51 του ν. 1892/1990 (Α' 101).

Με την ίδια απόφαση καθορίζονται και εξειδικεύονται τα παρακάτω:

α) οι φορείς υποδοχής τους,

β) τα κριτήρια επιλογής και ένταξής τους σε αυτά,

γ) τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την απόδειξη της συνδρομής των όρων και προϋποθέσεων συμμετοχής των υποψηφίων,

δ) η διαδικασία ένταξης, η διάρκεια και οι όροι απασχόλησης,

ε) η χρηματοδότηση των προγραμμάτων και οι αμοιβές όσων ενταχθούν σε αυτά,

στ) οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία για την αναστολή ή τη διακοπή της απασχόλησης ανέργου ή και του προγράμματος και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την υλοποίησή του.»

2. Αντικαθίσταται η παρ. 3 του άρθρου 64 του ν. 4430/2016 που έχει ως εξής:

«3. Αρμόδιος φορέας για την υλοποίηση των προγραμμάτων του παρόντος άρθρου είναι ο Ο.Α.Ε.Δ., ο «3. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας ρυθμίζεται ο τρόπος και το ύψος της αμοιβής των δικαστικών αντιπροσώπων.»

Άρθρο 30

Αποζημίωση δικαστικών αντιπροσώπων στις εκλογές συνδικαλιστικών οργανώσεων

Τροποποιείται η παρ. 3 του άρθρου 29 του ν. 1264/1982 (Α' 79) που έχει ως εξής:

«3. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας ρυθμίζεται ο τρόπος και το ύψος της αμοιβής των δικαστικών αντιπροσώπων.»

Άρθρο 33

Ελεγκτές ΠΕΚΑ

1. Τροποποιείται το τελευταίο εδάφιο της παρ. 15 του άρθρου 17 του ν. 3996/2011 (Α' 170) που έχει ως εξής:

«Οι διατάξεις της παρούσας εφαρμόζονται και για τους υπαλλήλους των ελεγκτικών μηχανισμών της αγοράς εργασίας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.»

2. Καταργείται η παρ. 4 του άρθρου 63 του ν. 3996/2011 που έχει ως εξής:

«4. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 14, της παραγράφου 3 του άρθρου 15 και των παραγράφων 2, 4 - 6 και 13 του άρθρου 17 του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται αναλόγως και για το προσωπικό της Ειδικής Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφάλισης (Ε.ΥΠ.Ε.Α.) του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.»

Άρθρο 36

Διοικητικά Συμβούλια Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας

Αντικαθίστανται το πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 4109/2013 (Α' 16) που έχουν ως εξής:

«Τα Ν.Π.Δ.Δ. που συνιστώνται με την παράγραφο 1, διοικούνται από επταμελή Διοικητικά Συμβούλια με τριετή θητεία. Μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων είναι οι εξής: Πρόεδρος, Α' Αντιπρόεδρος, Β' Αντιπρόεδρος και τέσσερα μέλη.»